

inferni. Quanta stulticia et miseria est propter voluptates carnis et terrena desideria, perpetua gaudia perdere ac eterna tormenta incurrere. De hoc richardus de sancto victore sic dicit. Quis digne apprehendat, quis explicare sufficiat quanta sit stulticia, quae infinita miseria summa bona sponte deserere, infinita bona aude querere, eterna gaudia fastidire, transitoria ardentem percipere, pro perituris premia infinita perdere, et mala eterna incurrere.

Filius.
Quanta mala ut ex predictis audio ipsa peccata et carnales voluptates inferunt hominibus unde desiderat de predictis capitalibus siue mortalibus et eorum circumstantiis, aut quod vel per quem modum primo oriantur ipsa peccata velis me informare.

Ca. III. Pater. E

Debes scire quod peccatum primo oritur siue perpetratur quatuor modis in corde, videlicet suggestione, delectatione, sensu, et defensionis audacia. Fit autem suggestio per dyabolum, delectatio per carnem, sensus per spiritum, defensionis audacia per elationem. Eisdem etiam quatuor modis peccatum consummatur in opere. Primo enim peccatum latenter agitatur, postmodum sine confusione ante oculos hominum reatus aperitur, deinde ad consuetudinem vicium ducitur, ultimo obstinatione misere desperationis enutritur, et quanto diutius quis in vitiis per malam consuetudinem immoratus fuerit tanto debilius ad resistendum eius animus etiam si voluerit existit, quod quot vicibus praue actionis usu astringitur, quasi tot vinculis ligatur. Ista commemorat beatus gregorius, ubi mora, sic dicens. Quippe quatuor modis perpetratur peccatum in corde.

quatuor summatur in opere. In corde namque suggestione, delectatione, consensu, et defensionis audacia perpetratur. Fit enim suggestio per adversarium, delectatio per carnem, sensus per spiritum, defensionis audacia per elationem. Culpa enim que tenere mentes debuit extollit ipsam et deficiendo elevat sed gravius elevando supplantat. Unde et illam primi hominis rectitudinem hostis antiquus his quatuor ictibus fregit nam serpens suavit, eum delectata est, adam sensit, qui requisitus profiteri culpam per audaciam noluit. Hoc modo in humano genere quotidie agit quod actum in primo parente nostri generis non ignorat. Serpens suavit, quod occultus hostis mala cordibus hominum latenter suggerit, eum delectata est, quod quasi carnalis sensus ad verba serpentis mox delectationi se substermit, assensum vero adam mulieri prepositus prebuit, quia dum caro in delectatione rapitur, etiam a sua rectitudine spiritus infirmatus inclinatur. Et requisitus adam culpam profiteri noluit, quod videlicet spiritus quo peccando a veritate disiungitur, eo in ruine sue audacia nequius indurat. Eisdem etiam quatuor modis peccatum consummatur in opere. Prius namque latet culpa agitatur postmodum ante oculos hominum sine confusione, reatus aperitur, deinde ad consuetudinem ducitur, ad extremum quoque vel false spei seductionibus vel obstinatione misere desperationis enutritur. Hos itaque modos peccati qui vel in corde latenter fiunt vel patenter in opere perpetrant beatus iob considerans ait. Quare non in vulva mortuus sum. Vulva quippe peccati est hominis culpa latens, que occulte peccatorem percipit, et reatum suum adhuc in tenebris abscondit. Egressus ex utero non statim perit, a vulva exitur ab utero cum o. ij.

peccator que in occulto commisit hec etiam in aperto committere non erubescit. Quare exceptis genibus. quia nimirum cum peccator iam de iniquitate sua non confunditur. in iniquitate eadem etiam ammiculis pessime consuetudinis roboratur. Quasi genibus peccator fouetur ut crescat. dum culpa consuetudinis firmatur ut uiuat. Cur lactatus uerbis. Quia dum prodire culpa in usum ceperit. nimirum uel falsa spe diuine misericordie. uel apta misericordia desperationis pascit. ut eo nequaquam ad correctionem redeat. quo uel factorem suum primum sibi inordinate stimulat uel hoc quod fecit inordinate formidat. Et notandum quod culpa cum in usum uenerit ei animus etiam si appetat. debilis resistit quod quot uicibus prauae frequentationis astringitur. quasi tot uinculis ad mentem ligatur. Sciendum quoque est quod illi tres modi peccantium facilius corriguntur. quartus uero difficiliter emendatur. Unde et redemptor noster puelam in domo. iuuenem extra portam de sepulchro autem lazari resuscitauit. Ad hoc quippe in domo mortuus iacet. qui latet in peccato. iam qua extra portas educitur. cuius iniquitas usque ad uerendum publice perperationis aperitur. Sepulture uero agere permittitur. qui in perperatione nequitie etiam usu consuetudinis grauat sed hos ad uitam misericorditer reuocat. quod plerumque diuina gratia non solum in occultis. sed etiam in apertis iniquitatibus mortuos et mole prauae consuetudinis pressos respectu sui luminis illustrat. Quartum uero mortuum redemptor noster nunciantem discipulo agnoscit. nec tamen suscitatur quod difficile est ualde. ut is que post uisum male consuetudinis etiam ad ultimum adulantium lingue excipiunt a mentis sue morte reuocetur de quo et bene dicitur. Sine mortuos sepelire mortuos suos. Mortui

mortuum sepeliunt. cum peccatores peccatorem fauoribus premunt. Quid enim est aliud peccare quam occubere. sed qui peccantem laudibus prosequuntur extinctum sub uerbis suorum agere abscondunt. **D**ifficile enim emendatur peccatum. quod linguis prauorum hominum nutrit. hec gregorius. Unde uigilandum est ut sensus exterior maxime uisus ab inordinate intuitu custodiat. et cogitationes illicitae primo cordi aduenientes ualde necessarium est ut restringantur. quod ex his duobus uidelicet inordinate uisu et malo cogitatu omne peccatum ortum habet. Nam cum uisus inordinatus non refrenatur oritur exinde carnalis et illicita cogitatio. ex cogitatione uero cum ei non resistitur generatur delectatio. ex delectatione sensus. ex sensu prauis opus. deinde sequitur mala consuetudo peccandi et obstinatio in operibus prauis. quae tandem producit ad desperationem. Hec probat beatus gregorius tractans illud uerbum. Oculus meus deputatus est a iam mea sic dicitur. Uisum sequitur cogitatio. cogitationem delectatio. delectationem sensus. sensum operatio. operatio consuetudo. consuetudinem necessitas. necessitatem obstinatio. obstinationem desperationem. desperationem eterna damnatio. Hec gregorius. Periculosum ergo multum est non refrenare in principio temptationis sensus suos ab illicitis spectaculis et cor a cogitationibus nostris. sed nequissimum est mortaliter peccare. sunt omnia haec prius est consuetudinem peccandi facere. quod ualde difficile prauae consuetudini repugnat. Unde ysidorus. Cogitatio praua delectationem parit. delectatio sensum. sensus actionem. actio consuetudinem. consuetudo necessitatem. Sicutque his uinculis homo implicatur quodammodo carbonem uiciorum tenet. ita ut ab ea euelli nequa

q̄ valeat. nisi diuina gr̄a manū iacen-
tis apprehendat. vnde nequissimū est
peccare. sed prius est psuetudinem pec-
candi facere. ab illo facile est recedere
ab hoc cū labore resurgit cum male cō-
suetudini repugnat. **H**abemus igitur
ex iam dictis quibz modis orit̄ aut p̄-
petrat̄ peccatum.

Capitulum III

Nunc autē vidē

dum est de peccatis capitalibz
seu mortalibz et circūstantiis eorundē
Peccata siquidē mortalia siue capita-
lia septē sunt in numero. videlicet su-
perbia. ira. accidia. auaricia. gula. in-
uidia. luxuria. que infinita mala cōse-
runt p̄mittenti bz ea. **D**e hoc dicit bu-
go de sancto victore. **S**eptem capita-
lia sunt vitia. videlicet superbia. ira. in-
uidia. accidia. auaricia. gula. luxuria.
Ex his tria hominem expoliant. nā su-
perbia aufert homini deū. inuidia. pri-
mū. ira seipsum. **Q**uartū vero spolia-
tum flagellat. quintū flagellatū eticit.
sextum eiecitū seducit. septimum sedu-
ctum seruituti subiicit. **A**nima em̄ raro
nalis in sanitate sua vas est solidū et in-
regz nullam habens corruptōem. quā
vicia venientia in eā hoc modo viriant
et corripunt. **P**er superbiam inflat̄. p̄
inuidiā arefcit. per iram crepat. per ac-
cidiam frangit̄. per auariciam dispigi-
tur. per gulam inficit̄. per luxuriā con-
culcat̄ et in lutum redigif. **H**ec hugo.

Et notandū q̄ vnum peccatū
nascif ab alio qd̄ sic apparet. **S**uperbia
q̄ vult omnes precellere vult si aliq̄s
ei equat̄. et sic ex ea nascif inuidia. **I**n-
uidus vero q̄ de facili irascif ei cui in-
uidet. ideo ex eo nascif ira. sed ira cuz
se non p̄uindicare tristat̄. ideo ex ira
nascif accidia. **A**ccidia vero psolatōez
querens facit auariz. **A**uarus autē q̄ in

tpalibz abundat. magis exercere pōt
gulā. **G**ulaxero p̄ventris repletōnem
de facili spumat in libidinē et ita gene-
rat luxuriā. **E**cce quōvnum vitū mor-
tale nascif ab alio. **S**ed nōnulli docto-
res dicunt q̄ ex supbia primo nascif
inamis gloria. ex inami glia inuidia. et
sic vitia subsequētia put supra positum
est. **U**nde per quendā sic d̄r. **E**x super-
bia nascif inamis gloria. **S**uperbo em̄
vult ab oībz laudari vt possit ab om-
nibz honorari. **E**x hac autē inuidia na-
scif. q̄ dū laus appetit eadem alijs in-
uidet. **E**x hac itē ira. q̄ dū mēs ex
aliena felicitate torquet. necesse est vt
oculus mentis per iracundiā turbetur.
Ex ira autē accidia. q̄ dū mens inordi-
nate turbat̄ omne bonū in fastidiz ei
vertit̄. **E**x accidia vero auaricia. quia
dū turbata mens est tristis et nullā in-
terius psolatōem sentit. foris eā in ter-
renis per auariciam querit. **E**x auari-
cia vero gula q̄ qd̄ p̄gregant auaricia
gula de pascit. vñ dītes solēt eē gulosi
sicut ille qui epulabat̄ quotidie splen-
dide. **E**x gula autē luxuria. q̄ venter et
genitalia vicina sunt. **P**er vicinities
membroz sequit̄ psederatio vitioz.
Ex his itaq̄ vitijs sibz p̄p̄is p̄nexis q̄ si
catena psicitur qua pctōz ligatus ad
infernum trahit̄. **H**ec ille. **B**eatus etiā
grego. faciens mentionē de eisdē mor-
talibus peccatis similia sentit. adiun-
gens quasdam deceptōes quas p̄dī-
ctavicia suggerūt mēti ad seducendā
eā atq̄ peruertendā. **U**ā de hoc. xxxj
moral. exponens illud. **E**xhortationē
ducum et vlularum exercitus. sic dī-
cit. **T**emprantia quippe vitia que p̄ in-
uisibile contra nos p̄elium regnanti
super se superbie militāt. alia more du-
cum p̄eunt. alia more exercitus sub-
sequunt̄. neq̄ em̄ culpe oēs pari acces-
su coz occupant. sed dum maiores et
o. iij.